I FORO RURAL TERRAS GAUDA

SITUACIÓN E PERSPECTIVAS DAS DENOMINACIÓNS DE ORIXE VITIVINÍCOLAS GALEGAS

Ricardo Rivas Barros
Xefe da Área de Calidade Alimentaria
Axencia Galega da Calidade Alimentaria
Santiago de Compostela, 12 de setembro de 2025

AXENCIA GALEGA DA CALIDADE ALIMENTARIA

A VITIVINICULTURA GALEGA A PRINCIPIOS DOS OITENTA

Diagnose do sector no Plan de calidade dos viños galegos (1986)

- Viticultura
  - → 75 % do viñedo Palomino, Garnacha e HPD
  - → 12 % da superficie era potencialmente produtora de viños de calidade
- Enoloxía
  - → Só unha vintena de adegas con tecnoloxía axeitada
  - → 35.000 instalacións (menos 1 ha/adega)
  - → Só un cento > 5.000 litros
  - → Instalacións, equipamentos e prácticas enolóxicas moi deficientes
- Comercialización
  - → 80% viño elaborado polos viticultores
  - → Ausencia na distribución e na exportación
  - → Só dúas denominacións de orixe: Ribeiro e Valdeorras

OS PROFUNDOS CAMBIOS DA VITIVINICULTURA GALEGA A PARTIR DOS ANOS OITENTA

Modificación dos hábitos de consumo

- Caída drástica do consumo que afectou aos viños comúns
- Preferencia polos viños brancos, frescos, equilibrados en acidez/alcohol, aromáticos, afroitados e lixeiros

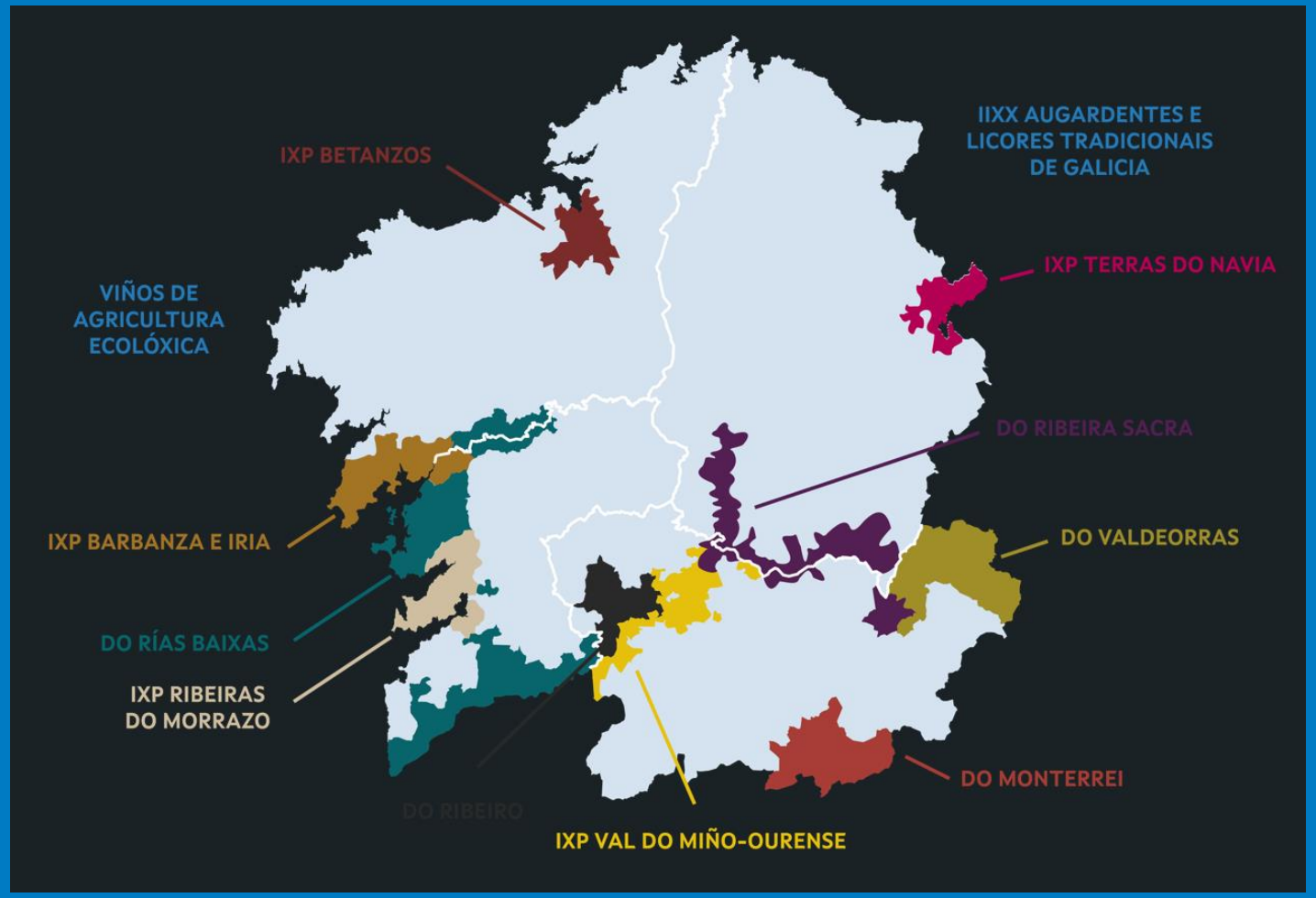
Entrada de España na CEE en 1986

- Elevado volume de axudas para a reconversión e reestruturación do viñedo, para a modernización das instalacións e para a promoción no mercado.

Descentralización e asunción das competencias en materia de agricultura pola nova Xunta de Galicia

- Coa aprobación do Estatuto de Autonomía (1981), unha administración máis pegada ao territorio é a encargada da toma de decisións

UN NOVO MAPA VITIVINÍCOLA

DOP Ribeiro (1932)
DOP Valdeorras (1956)
IXP Val do Miño-Ourense (1987)
DOP Rías Baixas (1988)
DOP Monterrei (1992)
DOP Ribeira Sacra (1995)
IXP Betanzos (2000)
IXP Barbanza e Iria (2006)
IXP Ribeiras do Morrazo (2017)
IXP Terras do Navia (2022)

PRINCIPAIS DATOS PRODUTIVOS DAS DOP E IXP GALEGAS (2024)

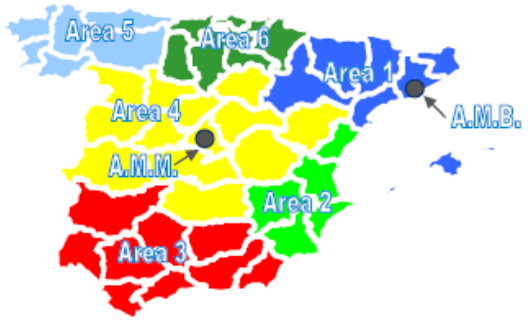
	Nº viticultores	Nº adegas	Superficie (Ha)	Produción (Hl)	Valor económico (miles €)
Monterrei	379	29	795	48.822	23.141.481
Rías Baixas	4.991	177	4.640	263.129	233.395.529
Ribeira Sacra	2.169	97	1.308	35.408	21.020.017
Ribeiro	1.487	101	1.255	71.571	29.057.710
Valdeorras	978	41	1.200	48.712	41.048.012
Total DOP	10.004	445	9.199	467.642	347.662.749
Betanzos	15	5	8	287	123.453
Barbanza e Iria	8	6	5	48	20.838
Ribeiras do Morrazo	19	6	12	378	162.488
Val do Miño-Ourense	4	3	11	240	103.200
Terras do Navia	4	3	4	92	53.540
Total IXP	50	23	40	1.046	463.519
TOTAL	**10.054**	**468**	**9.239**	**468.688**	**348.126.268**

PESO RELATIVO DAS EXPORTACIÓNS NA COMERCIALIZACIÓN DOS VIÑOS GALEGOS

	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Monterrei	19,00 %	9,50 %	12,72 %	6,75 %	4,76 %	6,07 %	5,47 %	2,16 %	17,39 %	3,03 %
Rías Baixas	24,42 %	28,14 %	25,55 %	27,19 %	29,16 %	34,89 %	34,41 %	31,17 %	30,01 %	36,10 %
Ribeira Sacra	0,99 %	4,28 %	4,10 %	5,44 %	4,33 %	3,75 %	6,38 %	7,68 %	6,35 %	5,49 %
Ribeiro	9,12 %	9,19 %	9,15 %	3,54 %	9,12 %	5,00 %	5,55 %	5,97 %	6,54 %	15,78 %
Valdeorras	10,81 %	8,88 %	8,96 %	7,89 %	6,79 %	3,27 %	12,76 %	9,20 %	6,76 %	5,63 %
Todas	17,52 %	19,35 %	18,17 %	18,38 %	19,81 %	21,36 %	23,28 %	20,93 %	21,11 %	25,02 %

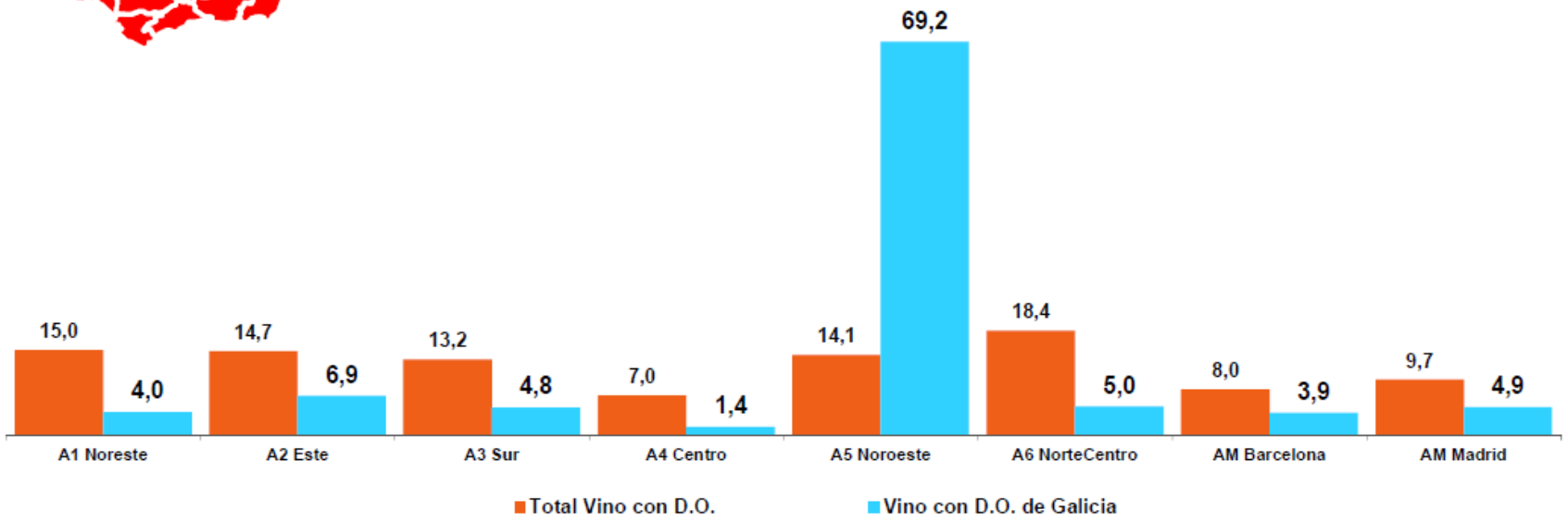
DISTRIBUCIÓN DAS VENDAS DOS VIÑOS GALEGOS CON DOP EN ESPAÑA

Regionalización de las ventas de vino con D.O. de Galicia en España (Alimentación + Hostelería)

Concentración de las ventas en volumen por áreas geográficas.

TAM Sep'23

Fonte: NIQ 2023

VARIEDADES DE VITIS VINÍFERA ADMITIDAS NAS DOP E IXP GALEGAS

Variedades de *Vitis vinífera*	Viños de calidade (DOP/IXP)									
	Denominación de orixe protexida (DOP)					Indicación xeográfica protexida (IXP)				
	Monterrei	Rías Baixas	Ribeira Sacra	Ribeiro	Valdeorras	Barbanza e Iria	Betanzos	Ribeiras do Morrazo	Val do Miño Ourense	Terras do Navia
Agudelo, Chenín Blanc (B)						A	R			
Albarín tinto (T)										A
Albariño (B)	A	A	P	P	P	A		A	P	A
Albilla do Avia (B)				P						
Branca de Monterrei (B)	A									
Brancellao, Albarello (T)		A	P	P	P	A	R	A	P	A
Branco lexítimo, Albarín branco (B)			P	P		A	R	A		A
Caíño branco (B)	A	A	P	P		A		A		A
Caíño bravo (T)			P	P					P	
Caiño longo (T)			P	P					P	
Caíño tinto (T)	A	A	P	P	P	A		A	P	A
Castañal (T)		A								
Doña Blanca, Dona Branca (B)	A		P		P					
Espadeiro, Torneiro (T)		A		P	P	A		A		
Ferrón (T)				P	P					
Garnacha tintoreira (T)			S	S	A		A		A	
Godello (B)	A	A	P	P	P	A	R	A	P	A
Gran negro (T)			S		A		A			
Juan García, Mouratón (T)			S		A				P	
Lado (B)				P	P					
Loureira, Loureiro branco, Marqués (B)	A	A	P	P	P	A		A	P	A
Loureiro Tinto (T)		A				A		A		A
Mencía (T)	A	A	P	P	P	A	R	A	P	A
Merenzao, María Ordoña (T)	A		P	P	P	A	R			A
Palomino (B)				S	A		A		A	
Pedral, Dozal (T)		A						A		
Ratiño galega (B)		A				A				
Sousón (T)	A	A	P	P	P	A		A	P	
Tempranillo (T) (Arauxa*)	A		S	S	P					
Torrontés (B)		A	P	P	P	A		A	P	A
Treixadura (B)	A	A	P	P	P	A		A	P	A

B: branca
T: tinta
P: principal ou preferente
R: recomendada
S: secundaria
A: autorizada

DATOS DA VENDIMA 2024

Variedades brancas		
Variedade	Produción (kg)	Porcentaxe
Albariño	41.510.603	63,7 %
Branco lexítimo	9.062	0,0 %
Albillo	4.799	0,0 %
Caíño branco	417.428	0,6 %
Dona Branca	164.474	0,3 %
Godello	11.801.963	18,1 %
Lado	32.751	0,1 %
Loureira	470.052	0,7 %
Palomino fino	3.840.767	5,9 %
Torrontés	555.116	0,9 %
Treixadura	6.401.118	9,8 %
Total	65.208.131	88,1 %

Variedades tintas		
Variedade	Produción (kg)	Porcentaxe
Albarello ou Brancellao	159.069	1,8%
Caíño longo	48.382	0,5%
Caíño bravo	6.259	0,1%
Caíño tinto	194.317	2,2%
Espadeiro	43.645	0,5%
Ferrrón	132.568	1,5%
Garnacha tintureira	496.732	5,6%
Gran Negro	1.565	0,0%
Loureira tinta	3.722	0,0%
Mencía	6.776.551	76,7%
Merenzao	108.389	1,2%
Mouratón	6.853	0,1%
Pedral	13.654	0,2%
Sousón	464.798	5,3%
Tempranillo	384.029	4,3%
Total	8.840.531	11,9 %

Rías Baixas: Albariño 97%
Ribeiro: Treixadura 47%
Valdeorras: Godello (74%) + Mencía (4%) 78%
Ribeira Sacra: Mencía (75%)+Godello (15%) 90%
Monterrei: Godello (55%)+Treixadura (12%)+ Mencía (22%) 89%

Galicia:
Albariño+Godello+Treixadura 92%; Palomino 6%
Mencía 77%; Garnacha 6%

COTA DE MERCADO DO VIÑO CON DENOMINACIÓN DE ORIXE EN ESPAÑA

Cota de mercado en volume

	TAM Sep'21	TAM Sep'22	TAM Sep'23
CASTILLA Y LEÓN	25,9	27,6	27,6
LA RIOJA	26,7	27,5	27,5
CASTILLA-LA MANCHA	14,8	13,2	13,5
CATALUÑA	9,2	7,3	7,1
GALICIA	6,3	6,7	6,8
ARAGÓN	4,9	5,3	5,2
NAVARRA	4,1	4,4	4,2

Cota de mercado en valor

	TAM Sep'21	TAM Sep'22	TAM Sep'23
CASTILLA Y LEÓN	29,6	31,1	31,5
LA RIOJA	31,9	31,6	31,3
GALICIA	8,3	8,9	9,6
CATALUÑA	8,8	7,4	6,8
CASTILLA – LA MANCHA	7,3	6,3	6,5
ARAGÓN	3,9	4,5	4,0
NAVARRA	2,8	3,0	3,2

Fonte: NIQ 2023

COTA DE PARTICIPACIÓN NO MERCADO ESPAÑOL DOS VIÑOS CON DENOMINACIÓN DE ORIXE

Cota de mercado en volume

		TAM Sep'21	TAM Sep'22	TAM Sep'23
Rioja	TOP 10 DD.OO.	26,7	27,5	27,5
Rueda		12,8	13,7	14,2
Ribera del Duero		9,9	10,8	10,4
Valdepeñas		8,4	7,0	6,7
La Mancha		6,1	5,8	6,4
Navarra		4,1	4,4	4,2
Cataluña		3,2	3,1	2,9
Rias Baixas		2,9	2,9	2,8
Somontano		1,7	2,1	2,2
Cariñena		1,8	1,7	1,7
Resto		22,4	21,0	21,0
Ribeiro	OTRAS GALICIA	1,8	1,7	1,6
Monterrei		0,7	0,9	1,1
Valdeorras		0,5	0,7	0,8
Ribeira Sacra		0,5	0,6	0,6

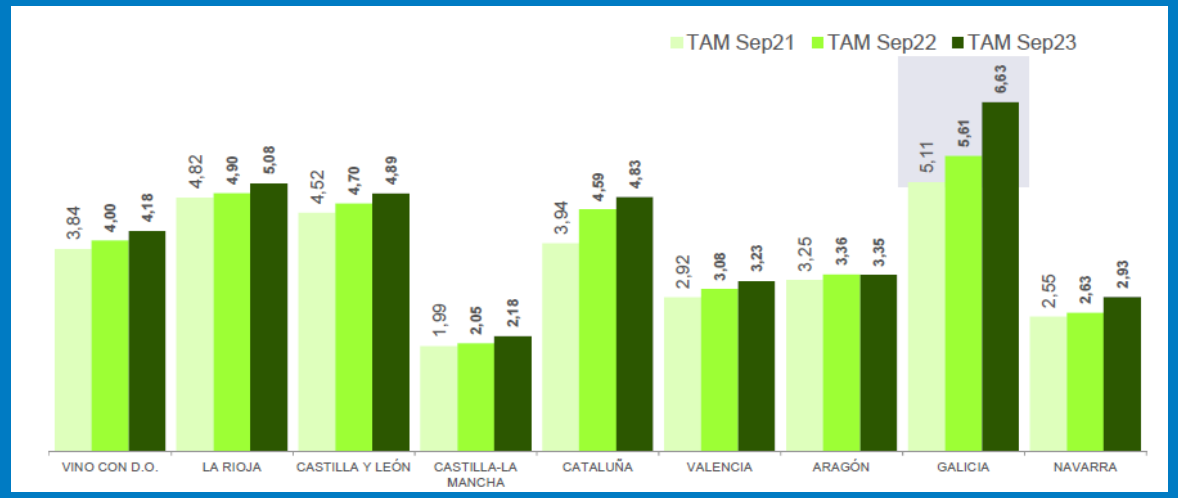
Cota de mercado en valor

		TAM Sep'21	TAM Sep'22	TAM Sep'23
Rioja	TOP 10 DD.OO.	31,9	31,6	31,3
Ribera del Duero		16,0	17,3	17,2
Rueda		10,8	11,0	11,4
Rias Baixas		4,6	4,5	4,6
Valdepeñas		4,6	3,8	3,6
Navarra		2,8	3,0	3,2
La Mancha		2,4	2,3	2,4
Cataluña		2,5	2,2	2,1
Somontano		1,9	2,1	2,0
Ribeiro		1,5	1,7	1,7
Resto		20,9	20,6	20,3
Monterrei	OTRAS GALICIA	0,9	1,1	1,3
Valdeorras		0,7	0,9	1,1
Ribeira Sacra		0,6	0,8	0,8

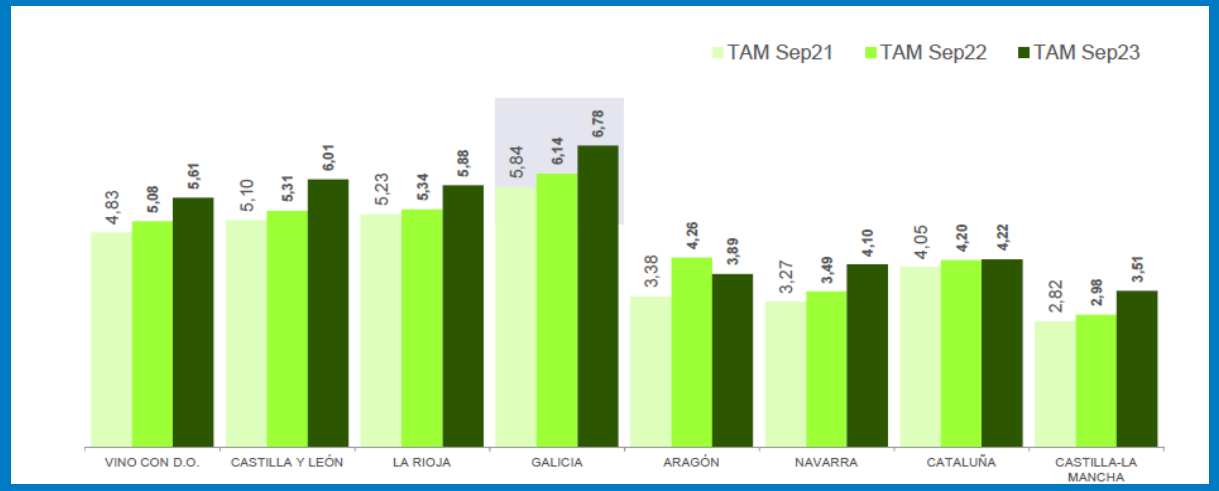
Fonte: NIQ 2023

PREZO DE VENDA DOS VIÑOS CON DOP (BOTELLA ¾) DAS DIFERENTES CCAA

Prezo en alimentación

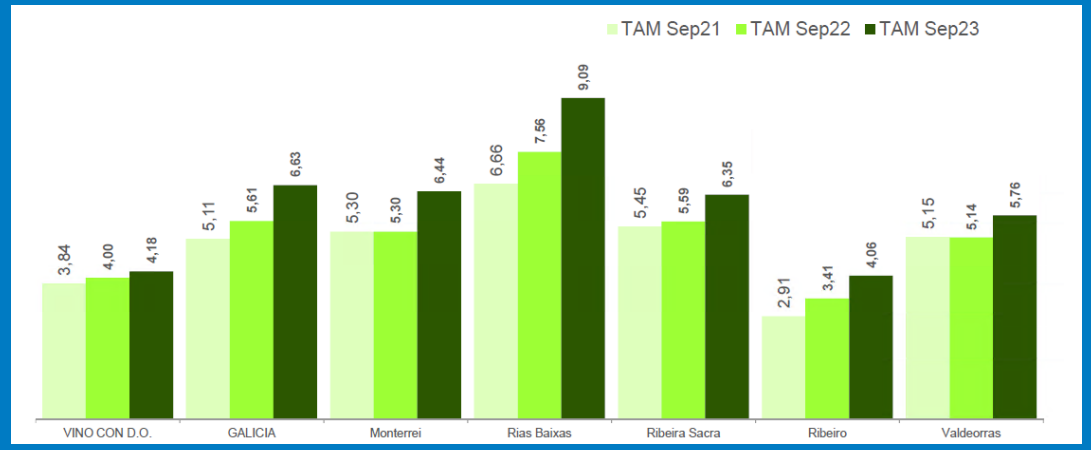
Prezo en hostalaría

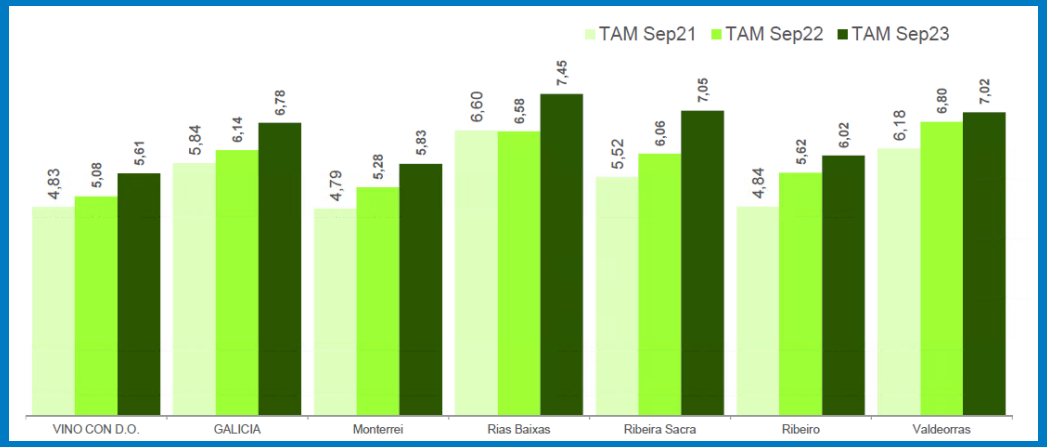
Fonte: NIQ 2023

PREZO DE VENDA DOS VIÑOS GALEGOS CON DOP (BOTELLA ¾)

Prezo en alimentación

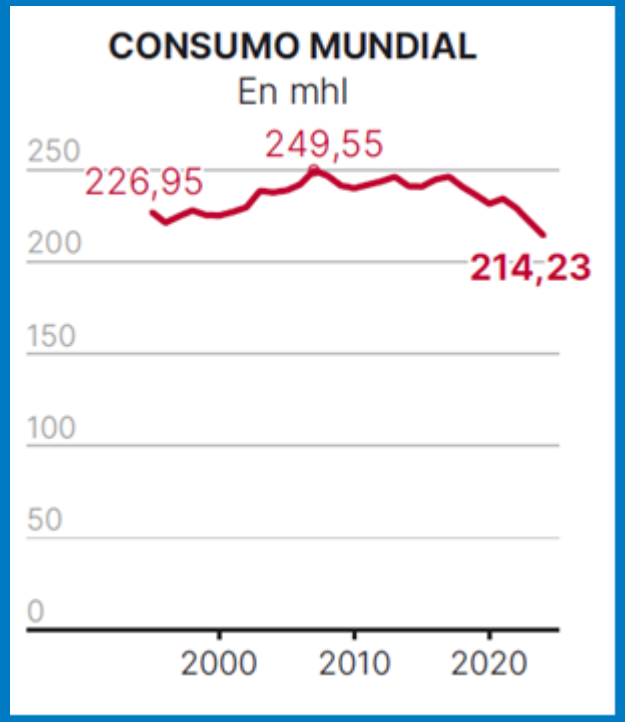
Prezo en hostalaría

Fonte: NIQ 2023

PERSPECTIVAS DO SECTOR VITIVINÍCOLA GALEGO

Caída do consumo de viño

CONSUMO POR PAÍS
Países que consumen en total más de 2 mhl

	Total (mhl)	Por cápita (litros)
Portugal	5,6	61,1
Italia	22,3	42,7
Francia	23,0	41,5
Suiza	2,2	29,7
Austria	2,2	28,6
Australia	5,3	24,5
Alemania	17,8	24,5
Hungría	2,0	24,4
España	9,9	23,8
Reino Unido	12,6	22,3
Argentina	7,7	21,6
Países Bajos	3,2	20,7
Rumania	3,0	18,7
Canadá	4,6	13,7
EEUU	33,3	11,8
Sudáfrica	4,3	9,2
Rusia	8,1	6,8
Japón	3,1	2,8
Brasil	3,1	1,9
China	5,5	0,5

Fonte: OIV

PERSPECTIVAS DO SECTOR VITIVINÍCOLA GALEGO

Cambio climático

Oímbra, agosto 2025

PERSPECTIVAS DO SECTOR VITIVINÍCOLA GALEGO

Perda de valor das marcas territoriais en favor dos viños varietais

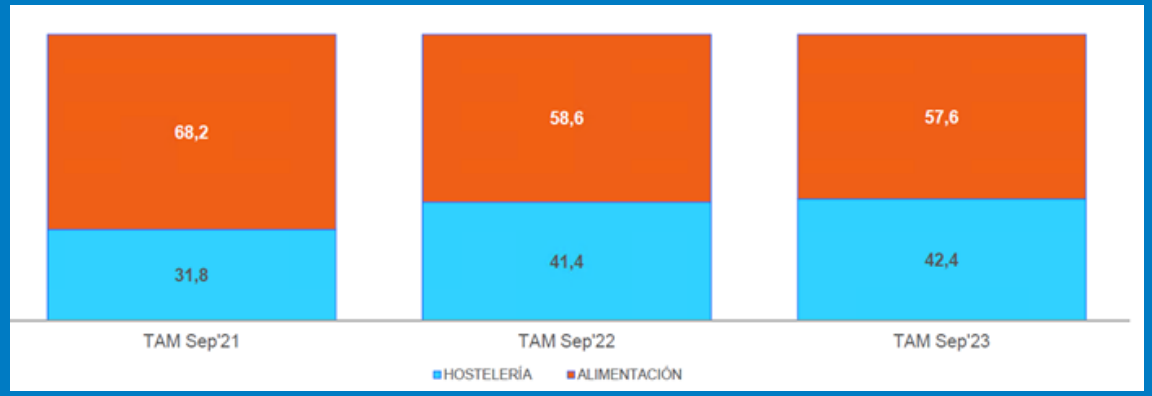

PERSPECTIVAS DO SECTOR VITIVINÍCOLA GALEGO

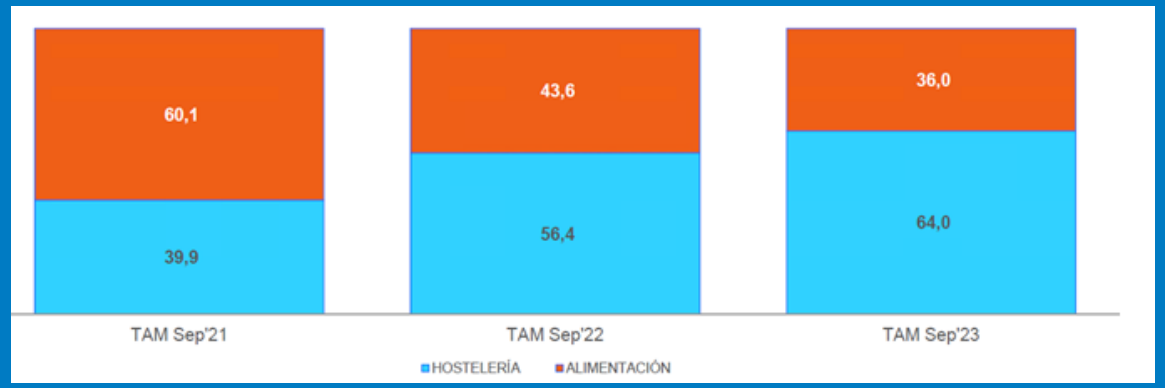
Relativamente escasa presenza dos viños galegos con DOP na distribución

Distribución das vendas en España de viño con DOP

DOP españolas

DOP galegas

Fonte: NIQ 2023

PERSPECTIVAS DO SECTOR VITIVINÍCOLA GALEGO

Política arancelaria da administración Trump

			RÍAS BAIXAS	RIBEIRO	VALDEORRAS	MONTERREI	RIBEIRA SACRA	TOTAL
MERCADO INTERIOR		Volume (Hl)	190.137	64.641	45.213	41.560	33.359	374.910
		%	70,0%	93,5%	93,2%	82,6%	93,7%	78,9%
		Valor (€)	160.475.628	25.985.682	36.170.400	19.704.180	22.217.094	264.552.984
		%	72,9%	88,8%	93,2%	82,6%	89,1%	78,5%
MERCADO EXTERIOR		Volume (Hl)	81.526	4.521	3.276	8.748	2.261	100.332
		%	**30,0%**	**6,5%**	**6,8%**	**17,4%**	**6,3%**	**21,1%**
		Valor (€)	59.677.032	3.263.616	2.620.800	4.146.552	2.713.200	72.421.200
		%	**27,1%**	**11,2 %**	**6,8%**	**17,4%**	**10,9%**	**21,5%**
REPARTO DO MERCADO EXTERIOR	UE	Volume (Hl)	17.429	3.363	943	288	735	22.758
		%	21,3%	74,4%	28,8%	3,3%	32,6%	22,7%
	NO UE	Volume (Hl)	64.097	1.158	2.333	8460	1.517	77.565
		%	78,7%	21,6%	71,2%	96,7%	67,4%	77,3%
	USA	Volume (Hl)	25.632	340	585	3.886	685	31.128
		%	31,4%	7,5%	17,8%	44,4%	30,3%	31,0%

Datos do comercio interior e exterior na campaña 2022-2023 (Fonte: Consellos Reguladores das DOP)

PERSPECTIVAS DO SECTOR VITIVINÍCOLA GALEGO

Falta de relevo xeracional na viticultura e os riscos asociados á evolución da estrutura das explotacións vitícolas

	≤ 0,50 ha		0,5 a 1,0 ha		1,0 a 2,0 ha		2,0 a 10 ha		> 10 ha		Total		Superficie media
	Nº	Sup.	Nº	Sup.	Nº	Sup.	Nº	Sup.	Nº	Sup.	Nº	Sup.	
RVG 1999	217.736	21.804	6.207	4.171	1.605	2.115	444	1.534	27	1.145	226.019	30.770	0,1361
RVG 2024	211.268	20.292	4.828	3.240	1.445	1.952	739	2.765	122	5.354	218.402	33.604	0,1539

Datos do Rexistro vitícola de Galicia, RVG (Fonte: Consellería do Medio Rural)

AXENCIA GALEGA
DA CALIDADE
ALIMENTARIA